

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної
кібернетики

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	РИЗИКОЛОГІЯ
Викладач 	Вікторія ВИШНЕВСЬКА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики
Контактний тел.	+38(066) 034 80 90
Е-mail:	vyshnevskava@kntu.kr.ua
Обсяг та ознаки дисципліни	Нормативна дисципліна. Рубіжних контролів – 2. Форма контролю: екзамен. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 18 годин, практичні заняття – 18 годин, самостійна робота – 54 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2023.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Базові знання з економічної теорії, мікроекономіки, макроекономіки, економіки підприємства.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Ризикологія» є формування у здобувачів системи знань щодо сутності та функцій економічних ризиків, причин його виникнення, методів оцінки та виміру ризику у різних сферах діяльності, практичним способом запобігання прояву ризиків та зменшення негативних наслідків їх дії на результати діяльності підприємства, визначенню напрямів та методів управління економічним ризиком в діяльності підприємства.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування у здобувачів відповідного рівня знань, які б дали їм можливість класифікувати види ризиків за причинами їх виникнення, підбирати методи кількісної оцінки, прийнятні для кожного з видів;
- отримання здобувачами теоретичної та практичної підготовки з питань зниження ризиків;
- засвоєння основних методів і моделей прийняття багатоцільових рішень за умов невизначеності та ризику;
- розвиток уміння застосовувати методи управління ризиком на вітчизняних підприємствах.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: принципи раціональної поведінки в умовах, що обтяжені ризиком, методи виявлення джерел ризику, класифікувати різні типи ризиків, сутність основних принципів щодо аналізу, кількісної оцінки ступеня ризику, методи його зниження до допустимого рівня;

вміти: самостійно здійснювати аналіз ризику як на якісному так і на кількісному рівні, оцінювати його ступінь, враховувати його, керувати ризиком, застосовуючи методи адекватні цілям та прийнятій системі гіпотез у фінансово-кредитній сфері і зовнішньоекономічній діяльності.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в економічному середовищі.

Зміст дисципліни за темами:

Тема 1. Ризик та його ключові характеристики

1. Поняття невизначеності та ризику.
2. Фактори невизначеності та ризику.
3. Класифікація ризиків.

Тема 2. Ризик та елементи теорії корисності

1. Поняття корисності та кривих байдужості.
2. Теорія корисності Неймана-Моргенштерна.
3. Типи людей, виділені за ставленням до ризику.
4. Плата за ризик. Винагорода за ризик.

Тема 3. Вимірювання ризику (імовірнісний підхід)

1. Загальні принципи аналізу ризику. Якісний аналіз ризику. Кількісний аналіз ризику.
2. Імовірність результату.
3. Очікуване значення результату.
4. Розкид результатів.
5. Відносний ризик.

Тема 4. Методи кількісного аналізу ризику

1. Статистичний метод.
2. Метод оцінки фінансової стійкості (аналізу доцільності витрат).
3. Аналітичний метод.
4. Метод аналізу чутливості (критичних значень).
5. Нормативний метод.
7. Метод експертних оцінок.
8. Метод аналогій.

Тема 5. Метод аналізу ризику за допомогою дерева рішень

1. Етапи прийняття рішень за допомогою дерева рішень.
2. Процедура прийняття рішення за допомогою дерева рішень.
3. Процедура прийняття рішень при додатковому дослідженні стану ринку.
4. Очікувана цінність точної інформації.

Тема 6. Управління економічним ризиком

1. Основні підходи щодо управління ризиком.
2. Методи управління ризиками.

3. Прийоми зниження ризику.

Тема 7. Диверсифікація як спосіб зниження ступеня ризику. Теорія портфеля

1. Поняття активу. Ризикові і безризикові активи.
2. Взаємозв'язок ризику і прибутку.
3. Поняття коефіцієнта чутливості (показника систематичного ризику) і його застосування при формуванні інвестиційного портфеля.
4. Сутність процесу диверсифікації. Загальна концепція управління портфелем.

Тема 8. Запаси та резерви як способи зниження ступеня ризику

1. Структура та види резервів і запасів на непередбачувані витрати.
2. Резервування грошових засобів на покриття випадкових затрат.
3. Управління запасами з урахуванням ризику.
4. Задачі управління виробництвом та резервами.

Тема 9. Прикладні аспекти врахування ризику окремих видів економічної діяльності

1. Маркетингові ризики і методи їх врахування.
2. Екологічні ризики продуктивних інновацій та їх оцінка.